

atre molt ideològic i preocupat pel missatge a transmetre. De Brecht, se'n va agafar sobretot aquest aspecte, i segurament que també va calar-ne alguna cosa d'ordre formal. De totes maneres, i deixant de banda autors molt contemporanis, hauríem de retrocedir a Ibsen, a principi de segle, per trobar un altre autor que hagi tingut tanta influència en el teatre català”.

Feliu Formosa, autor de moltes de les traduccions que han pujat a l'escena catalana aquests darrers anys, és més sever i creu que no s'ha arribat a fer una representació gaire rica amb tots els recursos que ell proposa. “No s'ha aprofitat prou, tot i que la seva influència és força inevitable quant a representació teatral”. Per una altra banda Formosa creu que aquesta influència no s'ha deixat sentir a nivell dramàtic. “El teatre català ha anat cap a les fórmules de comèdia ur-

ba. És un nou realisme que no té en compte Brecht. La nova dramaturgia catalana no és brechtiana”.

L'escaiença d'aquest aniversari planteja una reflexió sobre l'autor alemany. Quina és la vigència de Brecht a les acaballes del segle XX? I, sobretot, quina actualitat tenen el seu teatre i els seus plantejaments escènics? Pau Monrdev creu que ha arribat el moment d'atrevir-se a abordar-lo, però no pas des d'una perspectiva escolàstica, sinó personalitzada. Una opinió que comparteix Mario Gas, que confessa que té en cartera un ambiciós projecte al voltant de Brecht: “Sempre és un bon moment per a interpretar Brecht, però no un Brecht ortodox, sinó un Brecht que arribi a descol·locar”. Un Brecht, en definitiva, allunyat de la imatge d'autor dogmàtic i seriós que tots els qui el coneixen neguen amb rotunditat: “Brecht era l'home més

divertit del món”, sentència Salvat.

De moment, i ja abans de començar l'any Brecht, se n'han estrenat tres muntatges: *Parracs*, dirigit per Joan Castells; *Hola, Brecht*, interpretat per Feliu Formosa, Josep M. Mestres i Isabel Soriano, i *De l'amabilitat del món* (Bertolt Brecht: poemes i cançons), amb Carme Sansa i Josep Montanyès. Abans de gaires mesos veurà la llum el primer volum de l'edició de la obra teatral completa de Brecht traduïda al català. Una iniciativa de l'Institut del Teatre coordinada per Feliu Formosa. Paral·lelament, aquest mateix institut prepara, per al mes de novembre, un seminari internacional comissariat per Ricard Salvat que, a final d'any, dirigirà també una obra de Brecht, encara no escollida, oferta pel Centre Dramàtic del Vallès.

Anna Maria Dàvila

Brecht a València, una aproximació

El centenari de Brecht fa que ens interroguem sobre la influència de les estrenes d'aquest autor a València seguint el solc dels títols que més se'n recorden. Les conclusions són més aviat negatives, sobretot si prescindim de les influències personals.

El Teatre Universitari no va estrenar cap obra de Bertolt Brecht fins ben entrada la dècada dels 60. La dada és significativa, si tenim en compte que sovint s'ha parlat de l'enorme devoció que per aquest autor teatral va haver-hi entre nosaltres. Doncs bé, si pensem en la força que tenia la política en el món universitari, i sobretot la mitificada cultura europea, les obres estrenades durant aquest període no permeten parlar de gaire influència.

És per uns altres camins que la influència de l'obra brechtiana es

va anar estenent entre els autors del moment. Així cal parlar de José Sanchis Sinisterra, que més tard havia de confessar la seua admiració per Antonin Artaud, Samuel Beckett i, és clar, per Bertolt Brecht. Durant els anys 1965 i 1966 les activitats de l'Aula de Teatre, aleshores dirigida per Sinisterra, s'havien de centrar en el teatre èpic de Brecht i només el març del 1966 tingué lloc a l'Aula la primera sessió experimental de l'Aula i Seminari de Teatre a partir de textos de Brecht.

En aquest moment s'estrena *La escena de la calle* (*Modelo tipo*

de una escena de teatro épico), obra basada en el testimoni ocular d'un accident que expressa les circumstàncies del fet analitzant les reaccions de la gent que es va reunint al seu entorn. Aquesta estrena ha estat estudiada pel professor de la Universitat Autònoma de Barcelona Manuel Àlvar.

Tres obres per a una dècada.

Pel que fa a les estrenes del Teatre de la Generalitat Valenciana —que primerament s'anomenava Centre Dramàtic—, la primera obra de Bertolt Brecht es repre-

sentà el 1986: la versió espanyola de *Madre Coraje y sus hijos*, feta per Antonio Buero Vallejo i dirigida per Lluís Pasqual. La riquesa del repartiment, amb actrius com Rosa M. Sardà i Victòria Pena, i actors de l'altura d'Enrique Navarro i Carlos Lemos, ja dóna una idea de l'ambientació amb què es va dur a terme el projecte.

Lluís Pasqual opinava aleshores de l'obra de Brecht que tornava a tenir sentit en un món no solament militaritzat, sinó també molt neuròtic. En va concebre l'escenificació com un circ pel qual *Madre Coraje* passejava el seu amor i la seva tragèdia. D'una altra banda, havia estat Fabià Puigserver l'artífex de l'escenari, amb una plataforma giratòria que volia quedar a mig camí entre el camp de concentració i l'ermot d'una Alemanya destruïda per la guerra.

La idea que tenia Rosa M. Sardà del personatge, en feia una dona egoista, mesquina, que sempre arribava tard a "tot allò que és fonamental", però la indubtable qualitat de l'obra brechtiana i el seu pas per València no va animar gaire els productors a l'hora d'encarar-se amb aquest escriptor.

No va ser fins el 23 de gener del 1992 que Rafael Rodríguez va estrenar a la Sala Moratín de València *El casament*, de Brecht, amb producció del Centre Dramàtic de la Generalitat Valenciana. Una producció casolana que va despertar curiositat en els ambients teatrals i que va tenir un cert èxit de públic. No és estrany, si pensem que Brecht va lluitar durant tota la vida per despertar una consciència crítica i que aquesta obra tenia, a més, l'objectiu de divertir el públic. Potser la gran aportació de Bertolt Brecht en *El casament* és el tractament dels personatges, que no són d'una peça, sinó que tots són bons, dolents, egoistes... alhora.

L'equip d'actors, format per Germán Montaner, Carmen Be-

lloch, Pilar Almería, Pepa Juan i Paco Pellicer..., amb una escenografia de Salvador Vicent i direcció de Rafael Rodríguez, va fer una bona impressió.

L'enorme riquesa de l'obra brechtiana no fou suficient per a diversificar l'oferta de les obres programades. Lluny d'això, quan el 16 d'octubre del 1996 es fa una altra estrena de l'escriptor alemany, de nou ens trobem que és *El casament*, aquesta vegada amb el títol *La boda dels petits burguesos*, l'obra escollida. Raül

Pazos, Paca Ojea, Ernesto Alterio i Marta Molina i molts actors més, protagonitzen la versió de Miguel Saenz, sota la direcció de Luis Olmos en la companyia Teatro de la Danza de Madrid. La música i la coreografia van orientar-se més, en aquesta ocasió, cap a la pantomima, que accentuava l'estranya realitat que Brecht acostuma a mostrar en les seves obres.

Com podem veure, la influència de Bertolt Brecht en les estrenes d'aquests últims vint anys ha estat minsa i limitada, però sí que ha estat significativa en les lectures personals i en la trajectòria particular d'alguns directors d'escena valencians.

És clar que no hem d'oblidar les característiques dels anys seixanta i setanta, ni els petits grups de teatre independent, compresos els grups de teatre fallers, que alguna cosa n'arribaren a estrenar, però que no permeten d'aventurar res quant a la seua incidència popular.

'El casament' es va estrenar el 1992 a la Sala Moratín de València, amb producció del Centre Dramàtic de la Generalitat Valenciana. La influència de Brecht en les estrenes d'aquests últims vint anys ha estat minsa, però sí que ha estat significativa en la trajectòria particular d'alguns directors d'escena valencians.

Montse Ferrer